
Aika 28.08.2023, klo 14:03 - 16:29

Paikka Teams

Käsitellyt asiat

§ 73 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 74 Pöytäkirjan tarkastus

§ 75 Läsnäolo- ja puheoikeus

§ 76 Pirkanmaan hyvinvointialueen vastaanottopalveluiden sekä työikäisten sosiaalipalveluiden palveluverkkoselvitys

§ 77 Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvitys

§ 78 Tiedoksi merkittävät asiat

§ 79 Muut asiat

§ 80 Kokouksen päättäminen

Saapuvilla olleet jäsenet

Antero Saksala, puheenjohtaja
Reijo Fredriksson
Heimo Hanhilahti
Eila Henriksson
Mervi Hissa
Leena Hulkkonen
Anneli Humala
Erkki Häkkinen
Maikki Hämäläinen-Ylikahri
Anneli Kallio
Pekka Karppanen
Tarja Karvinen
Kalevi Kaukola
Irma Koskela
Ilkka Kotiranta
Anna-Maija Lahtinen
Reijo Laitinen
Salme Lehtonen
Tiina Leppänen
Marianne Marenk
Paula Mattila
Martti Nykänen
Leena Ojala
Tarja Pukuri
Ilkka Salonen
Tapio Somppi
Taina Törmä
Riitta Vatanen
Ritva Viitaniemi, poistui 16:08
Jukka Veija, varajäsen
Pirkko Närvänen, varajäsen

Muut saapuvilla olleet

Riikka Piironen, suunnittelija, sihteeri
Noora Salminen, suunnittelija
Eeva Torppa-Saarinen, avopalvelujen palvelulinjajohtaja, poistui 15:00
Juha Kinnunen, sairaalapalvelujen palvelulinjajohtaja, poistui 15:42

Poissa

Annamari Tuominen, suunnittelupäällikkö
Eija Anttila
Kari Itkonen
Eila Kalliomäki
Ulla Karppila
Hannes Koivula
Kimmo Laakia
Esko Morikka

Allekirjoitukset

Antero Saksala
Puheenjohtaja

Riikka Piironen
Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

Tarja Karvinen
pöytäkirjantarkastaja

Kalevi Kaukola
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Pirkanmaan hyvinvointialueen verkkosivulla pirha.cloudnc.fi 31.8.2023.

§ 73

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja avaa kokouksen ja toteaa sen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Ehdotus

Puheenjohtaja avaa kokouksen. Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Päätös

Puheenjohtaja avasi kokouksen 14:03. Todettiin kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

§ 74

Pöytäkirjan tarkastus

Ehdotus

Valitaan pöytäkirjantarkastajiksi Tarja Karvinen ja Kalevi Kaukola.

Päätös

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Tarja Karvinen ja Kalevi Kaukola.

§ 75

Läsnäolo- ja puheoikeus

Ehdotus

Myönnetään läsnäolo- ja puheoikeus avopalvelujen palvelulinjajohtaja Eeva Torppa-Saariselle ja sairaalapalvelujen palvelulinjajohtaja Juha Kinnuselle kokouksen ajaksi.

Päätös

Myönnettiin läsnäolo- ja puheoikeus avopalvelujen palvelulinjajohtaja Eeva Torppa-Saariselle ja sairaalapalvelujen palvelulinjajohtaja Juha Kinnuselle kokouksen ajaksi.

Aluehallitus, § 206, 21.08.2023

Vanhusneuvosto, § 76, 28.08.2023

§ 76

Pirkanmaan hyvinvointialueen vastaanottopalveluiden sekä työikäisten sosiaalipalveluiden palveluverkkoselvitys

18950/2023

Aluehallitus, 21.08.2023, § 206

Valmistelijat / lisätiedot:

Eeva Torppa-Saarinen, AVOPALVELUJEN PALVELULINJAJOHT, eeva.torppa-saarinen@pirha.fi

Liitteet

- 1 Palveluiden verkosto, vastaanottopalvelut ja työikäisten sosiaalipalveluiden suunnitelma
- 2 Laaja materiaali, Palveluiden verkoston suunnitelma
- 3 Tekniset korjaukset - Palveluiden verkosto, vastaanottopalvelut ja työikäisten sosiaalipalvelut

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian toimeenpano-ohjelman kärjen ” yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut ” alatavoitteen ”eheä ja monikanavainen palveluiden verkosto” alla on toteutettu hyvinvointialueen vastaanottopalveluiden ja työikäisten sosiaalipalveluiden palveluverkkoa koskeva selvitys kevään 2023 aikana.

Selvityksen tavoitteet ja toteuttamistapa

Vastaanottopalveluiden ja työikäisten sosiaalipalveluiden palveluverkkoselvityksen ja sen pohjalta tehtyjen päätösten tavoitteena on vastata monikanavaisella palveluverkolla palvelutarpeeseen ja sen kasvuun, turvata yhdenvertaisten palveluiden saatavuus sekä varmistaa henkilöstön riittävyys. Lisäksi tavoitteena on hillitä kustannusten kasvua sekä luoda näkemys tarvittavista tiloista ja investoinneista.

Samanaikaisesti keväällä 2023 valmisteltiin palveluverkon kehittämisen yleisiä sekä palvelukohtaisia periaatteita, jotka hyväksyttiin aluevaltuustossa 14.8.2023. Sekä yleiset että avopalveluiden palvelukohtaiset periaatteet ovat olleet pohjana vastaanottopalveluiden ja työikäisten sosiaalipalveluiden palveluverkon valmistelussa. Valtuuston hyväksymät periaatteet ja kyseisten palveluiden esitettävät muutokset ovat linjassa keskenään.

Selvitys toteutettiin virkajohdon alaisuudessa konsulttiyhtiö Nordic Healthcare Group: n (NHG) ollessa valmistelun tukena. Valmistelussa käytettiin pohjana laajasti avoimen datan tilastotietoja mm. THL, Tilastokeskus, Sotkanet, Kela. Väestöanalyysit pohjautuvat Tilastokeskuksen väestötietoihin sekä Pirkanmaan liiton tekemän väestösuunnitteen tietoihin.

Valmistelua varten muodostettiin vastaanottopalveluista sekä työikäisten sosiaalipalveluista asiantuntijaryhmät. Työskentely eteni kevään aikana sekä palvelukohtaisissa että yhteisissä työpajoissa. Lisäksi pidettiin laajemmalle

esihenkilöryhmälle vastaanottopalveluissa kaksi työpajaa ja työikäisten sosiaalipalveluissa yksi työpaja. Hyvinvointialueen johtoryhmä on ohjannut työtä.

Nykytilan kuvaus ja muutospaineet

Vastaanottopalveluja toimii tällä hetkellä 40 toimipisteessä, jotka eroavat asukasohjiltaan, käyntimääriltään sekä henkilöstömääriltään huomattavasti toisistaan. Palveluiden saatavuudessa sekä toimintamalleissa ja digitaalisten palvelujen käyttöasteissa on suuria eroja. Liikkuvia palveluja ei juurikaan kokonaisuudessa ole. Lääkäreitä ja hoitajia toimipisteissä on noin 820. Toimipisteissä toimivan henkilöstön määrä on kuitenkin huomattavasti suurempi, kun otetaan huomioon kaikki palvelut ja henkilöstö, joita toimipisteissä on.

Työikäisten sosiaalipalveluissa henkilöstöä on kaikkiaan noin 200 ja toimipisteitä on 27. Suuri osa toimipisteistä on henkilöstöltään hyvin pieniä. Sosiaalipalveluissa liikkuvia palveluja käytetään jo nykyisin, digipalveluita ei juurikaan ole käytössä. Palvelutarve vaihtelee eri alueilla esim. alueen asukkaiden sosioekonomisten taustojen mukaan.

Pirkanmaan väestön määrän kasvun myötä vastaanottopalveluiden palvelutarpeen ennustetaan kasvavan, erityisesti väestön ikääntyminen lisää palvelutarvetta. Valmistelussa tehtyjen ennusteiden mukaan käyntimäärät vastaanottopalveluissa kasvavat noin 6 % vuoteen 2035 mennessä. Työikäisten määrä Pirkanmaan väestösuunnitteen mukaan kasvaa maltillisesti, joten sillä ei ole merkittävää vaikutusta työikäisten sosiaalipalveluiden palvelutarpeeseen, yhteiskunnalliset suhdanteen voivat kuitenkin kysyntään vaikuttaa. Sosiaalipalveluiden palvelutarpeeseen vaikuttavat mm. asukkaiden sosioekonomiset tilanteet sekä yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset. Molempien palveluiden haasteena on työvoiman saatavuus ja riittävyys tulevaisuudessa.

Palveluiden verkoston tavoitetila ja johtopäätökset

Pirkanmaalla palveluja tulee monimuotoistaa ja yhteensovittaa. Lähtökohtana valmistelussa on monikanavainen palveluverkko, jossa palvelut jakautuvat ns. kivijalkapalveluihin (fyysiset toimipisteet), liikkuviin palveluihin sekä digipalveluihin. Tavoitteena on muuttaa painopistettä digipalveluiden käyttöön, jos se on asiakkaan kannalta mahdollista. Vaihteittain toteutuvat muutokset edellyttävät joistakin vanhoista toimintatavoista luopumista.

Sosiaali- ja terveystyöpalvelujen nykyistä selvästi kiinteämpi yhteistyö on keskeinen tulevaisuuden tavoite. Tätä tukee se, että vastaanottopalvelut ja sosiaalipalvelut jatkossa sijoittuvat pääosin samoihin tiloihin, jolloin asiakkaan palvelutarpeisiin voidaan vastata joustavasti, moniammatillista yhteistyötä hyödyntäen.

Valmistelu lähti asetetusta kolmesta skenaariosta: ei muutoksia, maltilliset muutokset ja laajemmat muutokset. Näistä työryhmät pitivät tulevaisuuden palveluverkon kehittämisessä parhaana vaihtoehtona laajempien muutoksien skenaariota, jossa palveluita keskitetään vahvoihin osaamiskeskittymiin ja samalla lisätään merkittävästi liikkuvia palveluja sekä digitaalisia palveluita. Samalla palveluverkkoa tiivistetään, jotta voidaan turvata toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävä palvelujen kokonaisuus maakuntatasoisena. Liikkuvilla palveluilla tuodaan palveluita lähelle asukkaita varsinkin haja-asutusseuduilla. Digitaalisten palveluiden käyttö laajenee.

Laajempien muutosten skenaariossa digitaalisten palveluiden osalta vuodelle 2035 tavoitteeksi asetettiin vastaanottopalveluissa, että jopa noin 60 % käynneistä hoituu digitaalisesti ja työikäisten sosiaalipalveluissa noin 40 %. Vastaanottopalveluiden osalta saadaan digipalvelujen käytöstä kokemuksia vuonna 2024 käynnistyvän digiklinikan myötä. Tavoitteita voidaan tarvittaessa myöhemmin tarkistaa.

Lähtökohtana pidettiin avopalveluiden palveluverkon kehittämisen periaatteiden mukaisesti, että sote-asemien optimaalisena väestöpohja olisi noin 20 000 -30 000 asukasta, kaikkialla hyvinvointialueella ei ko. väestöpohjaa kuitenkaan tavoitella, vaan palvelujen saavutettavuus otetaan huomioon.

Vastaanottopalveluiden sekä työikäisten sosiaalipalveluiden tulevaisuuden palveluverkon osalta esitetään, että vastaanottopalveluissa on käytössä 21 toimipistettä ja työikäisten sosiaalipalveluissa 13 toimipistettä. Työikäisten sosiaalipalvelut sijoittuisivat samoihin toimipisteisiin vastaanottopalveluiden kanssa yhtä toimipistettä lukuun ottamatta. Täten turvataan moniammatillinen yhteistyö ja helpotetaan asiakkaan arjen sujuvuutta, kun palvelut saa samasta paikasta. Lisäksi näiden ns. sote-asemien aukioloaikoja laajennetaan, mikä osaltaan parantaa palveluun pääsyä.

Liikkuvilla palveluilla täydennetään palveluita erityisesti haja-asutusseudulla, jossa julkinen liikenne on heikkoa. Muutoksia esitetään toteutettavaksi pitkällä aikavälillä ja hallitusti ottaen huomioon toimitilojen lisärakentamis- ja perusparannustarpeet.

Skenaarioiden mukaisista muutoksista on tehty vaikutusten arviointi, jossa on nostettu esiin vaikutuksia mm. asiakkaisiin, asukkaisiin, henkilöstöön, sidosryhmiin, ympäristöön ja maaseutuun. Lisäksi on arvioitu vaikutuksia talouteen.

Hyvinvointialueen strategian mukaisesti toiminnan kokonaisuudessa tavoitellaan noin kahden prosentin tuottavuuden lisääntymistä vuositasolla. Lähtökohta on huomioitu valmistelussa.

Jatkovalmistelu

Erityisryhmien asumispalveluiden palveluverkkoselvitys on käynnissä ja se tulee käsittelyyn aluehallitukseen 9.10.2023. Muiden avopalveluiden, lasten, nuorten ja perheiden palveluiden sekä ikäihmisten ja vammaisten palveluiden osalta työ jatkuu syksyn 2023 aikana. Syksyn työn myötä tarkentuvat sote-kampuksien ja sote-asemien palveluvalikoimat sekä millainen lähiasemaverkko tulevaisuudessa Pirkanmaalle esitetään. Lisäksi syksyn aikana käydään läpi muiden osakokonaisuuksista tehtyjen selvitysten kytkeytyminen sote-kampuksiin, sote-asemiin sekä lähiasemiin.

Palveluiden verkosto, vastaanottopalvelut ja työikäisten sosiaalipalveluiden suunnitelma sekä laaja materiaali, palveluiden verkoston suunnitelma ovat liitteenä.

Ehdotus

Esittelijä: Marina Erhola

Aluehallitus päättää

- merkitä vastaanottopalvelujen ja työikäisten sosiaalipalvelujen selvityksen tiedoksi,

- lähettää selvityksen laajalle kuulemiskierrokselle asukastilaisuuksiin, YT -elimelle, vaikuttamistoimielimille, valiokunnille ja aluehallituksen jaostoille,
- edellyttää, että selvitys ja siihen tehdyt täydennysehdotukset tuodaan aluehallituksen hyväksyttäväksi syyskuussa 2023. Lisäksi laaditaan erillinen kooste kuulemiskierroksen kommentteista.

Kokouskäsittely

Kokouksessa käytiin läpi päätöksentekoon liittyvät esteellisyydet, yhteisöjääviydet ja yleisjääviydet. Hallintolain 28.1 § 5 kohdan mukaan henkilö on esteellinen, jos hän on hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä sellaisessa yhteisössä, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa. Hallintolain 28.1 § 7 kohdan mukaan henkilö on esteellinen, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa vaarantuu muusta erityisestä syystä. Hyvinvointialueella noudatetaan esteellisyysperusteiden arvioinnissa varovaisuusperiaatetta. Käsittelyn kohteena olevien suunnitelmien voidaan katsoa koskeva kuntien erityisiä etuja tai haittoja. Esteellisiä ovat Pirkanmaan kunnan- ja kaupunginhallitusten jäsenet. Esteellisyyden arvioinnissa ei ole merkitystä sillä, onko henkilö ollut päättämässä asiasta toisessa roolissa, vaan ratkaisevaa on kaksoisroolin olemassaolo. Esteellisyyden arvioinnissa on hyödynnetty Kuntaliiton ohjeistuksia sekä Hyvil Oy:n 19.5.2023 laatimaa (6/2023) lausuntoa.

Aluehallitus totesi Pekka Järvisen ja Arja Laitisen esteellisiksi §:n 206 ja 207 käsittelyissä edellä mainituin perustein. Hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkittiin, että varajäsen Atanas Aleksovski, Ulla Kampman, Perttu Jussila, Hanna Holma ja Jori-Pekka Träskbäck saapuivat kokoukseen §:n 206 ja 207 käsittelyiden ajaksi, Pekka Järvisen, Arja Laitisen, Olga Haapa-ahon, Katariina Pylsyn ja Marko Jarvan ollessa esteellisiä.

Merkittiin, että kokouksessa oli läsnä §:n 206 käsittelyn ajan avopalveluiden palvelulinjajohtaja Eeva Torppa-Saarinen, joka poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Hanna Holma teki muutosesityksen:

Aluehallitus päättää

- merkitä vastaanottopalvelujen ja työikäisten sosiaalipalvelujen selvityksen tiedoksi,
- lähettää selvityksen laajalle kuulemiskierrokselle asukastilaisuuksiin, YT-elimelle, vaikuttamistoimielimille, valiokunnille ja aluehallituksen jaostoille sekä sote-järjestöille ja Pirkanmaan kunnille
- edellyttää, että selvitys ja siihen tehdyt täydennysehdotukset tuodaan aluehallituksen hyväksyttäväksi syyskuussa 2023 ennen päätöksentekoa. Lisäksi laaditaan erillinen kooste kuulemiskierroksen kommentteista.

Milka Hanhela ja Jouni Sirén kannattivat esitystä. Puheenjohtaja totesi, että ehdotusta oli kannatettu, joten siitä on äänestettävä ja teki seuraavan äänestysesityksen: pohjaesitys JAA ja Holman muutosesitys EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 8 JAA- ääntä ja 4 EI- ääntä. Puheenjohtaja totesi pohjaehdotuksen tulleen hyväksytyksi äänin 8 - 4.

Äänestykset

Pohjaesitys JAA, Holman muutosesitys EI

Jaa

Leena Kostiainen
Kari-Matti Hiltunen
Ulla Kampman
Sari Tanus
Jori-Pekka Träskbäck
Jari Andersson
Hanna Laine
Atanas Aleksovski

Ei

Milka Hanhela
Jouni Sirén
Hanna Holma
Perttu Jussila

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esteellisyys

Erja Pelkonen, Marko Jarva, Lassi Kaleva, Olga Haapa-aho ja Katariina Pylsy ilmoittivat olevansa esteellisiä asian käsittelyssä (HL 28 § 1 mom 5 kohta, HL 28 § 1 mom 7 kohta) ja poistuivat kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Aluehallitus totesi Pekka Järvisen ja Arja Laitisen esteellisiksi asian käsittelyssä (HL 28 § 1 mom 5 kohta, HL 28 § 1 mom 7 kohta) ja he poistuivat kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Esteellisyydet todettiin.

Vanhusneuvosto, 28.08.2023, § 76

Valmistelijat / lisätiedot:

Arto Ranta, STRATEGIAJOHTAJA, arto.ranta@pirha.fi
Eeva Torppa-Saarinen, AVOPALVELUJEN PALVELULINJAJOHT, eeva.torppa-saarinen@pirha.fi

Liitteet

- 1 Palveluiden verkosto, vastaanottopalvelut ja työikäisten sosiaalipalveluiden suunnitelma
- 2 Laaja materiaali, Palveluiden verkoston suunnitelma
- 3 Tekniset korjaukset - Palveluiden verkosto, vastaanottopalvelut ja työikäisten sosiaalipalvelut
- 4 Kuulemisen ja osallistamisen suunnitelma, kysymykset vaikuttamistoimielimille

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian toimeenpano-ohjelman kärjen ” yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut ” alatavoitteen ”eheä ja

monikanavainen palveluiden verkosto" alla on toteutettu hyvinvointialueen vastaanottopalveluiden ja työikäisten sosiaalipalveluiden palveluverkkoa koskeva selvitys kevään 2023 aikana.

Selvityksen tavoitteet ja toteuttamistapa

Vastaanottopalveluiden ja työikäisten sosiaalipalveluiden palveluverkkoselvityksen tavoitteena on vastata monikanavaisella palveluverkolla palvelutarpeeseen ja sen kasvuun, turvata yhdenvertaisten palveluiden saatavuus sekä varmistaa henkilöstön riittävyys. Lisäksi tavoitteena on hillitä kustannusten kasvua sekä luoda näkemys tarvittavista tiloista ja investoinneista.

Samanaikaisesti keväällä 2023 valmisteltiin palveluverkon kehittämisen yleisiä sekä palvelukohtaisia periaatteita, jotka hyväksyttiin aluevaltuustossa 14.8.2023. Sekä yleiset että avopalveluiden palvelukohtaiset periaatteet ovat olleet pohjana vastaanottopalveluiden ja työikäisten sosiaalipalveluiden palveluverkon valmistelussa. Valtuuston hyväksymät periaatteet ja kyseisten palveluiden esitettävät muutokset ovat linjassa keskenään.

Nykytilan kuvaus ja muutospaineet

Vastaanottopalveluja toimii tällä hetkellä 40 toimipisteessä, jotka eroavat asukaspohjiltaan, käyntimääriltään sekä henkilöstömääriltään huomattavasti toisistaan. Palveluiden saatavuudessa sekä toimintamalleissa ja digitaalisten palvelujen käyttöasteissa on suuria eroja. Liikkuvia palveluja ei juurikaan kokonaisuudessa ole. Lääkäreitä ja hoitajia toimipisteissä on noin 820. Toimipisteissä toimivan henkilöstön määrä on kuitenkin huomattavasti suurempi, kun otetaan huomioon kaikki palvelut ja henkilöstö, joita toimipisteissä on.

Työikäisten sosiaalipalveluissa henkilöstöä on kaikkiaan noin 200 ja toimipisteitä on 27. Suuri osa toimipisteistä on henkilöstöltään hyvin pieniä. Sosiaalipalveluissa liikkuvia palveluja käytetään jo nykyisin, digipalveluita ei juurikaan ole käytössä. Palvelutarve vaihtelee eri alueilla esim. alueen asukkaiden sosioekonomisten taustojen mukaan.

Pirkanmaan väestön määrän kasvun myötä vastaanottopalveluiden palvelutarpeen ennustetaan kasvavan, erityisesti väestön ikääntyminen lisää palvelutarvetta. Valmistelussa tehtyjen ennusteiden mukaan käyntimäärät vastaanottopalveluissa kasvavat noin 6 % vuoteen 2035 mennessä. Työikäisten määrä Pirkanmaan väestösuunnitteen mukaan kasvaa maltillisesti, joten sillä ei ole merkittävää vaikutusta työikäisten sosiaalipalveluiden palvelutarpeeseen, yhteiskunnalliset suhdanteet voivat kuitenkin kysyntään vaikuttaa. Sosiaalipalveluiden palvelutarpeeseen vaikuttavat mm. asukkaiden sosioekonomiset tilanteet sekä yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset. Molempien palveluiden haasteena on työvoiman saatavuus ja riittävyys tulevaisuudessa.

Palveluiden verkoston tavoitetila ja johtopäätökset

Pirkanmaalla palveluja tulee monimuotoistaa ja yhteensovittaa. Lähtökohtana valmistelussa on monikanavainen palveluverkko, jossa palvelut jakautuvat ns. kivijalkapalveluihin (fyysiset toimipisteet), liikkuviin palveluihin sekä digipalveluihin.

Tavoitteena on muuttaa painopistettä digipalveluiden käyttöön, jos se on asiakkaan kannalta mahdollista. Vaiheittain toteutuvat muutokset edellyttävät joistakin vanhoista toimintatavoista luopumista.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen kiinteämpi yhteistyö on keskeinen tulevaisuuden tavoite. Tätä tukee se, että vastaanottopalvelut ja sosiaalipalvelut jatkossa sijoittuvat pääosin samoihin tiloihin, jolloin asiakkaan palvelutarpeisiin voidaan vastata joustavasti, moniammatillista yhteistyötä hyödyntäen.

Valmistelu lähti kolmesta skenaariosta: ei muutoksia, maltilliset muutokset ja laajemmat muutokset. Näistä työryhmät pitivät tulevaisuuden palveluverkon kehittämisessä parhaana vaihtoehtona laajempien muutoksien skenaariota, jossa palveluita keskitetään vahvoihin osaamiskeskittymiin ja samalla lisätään merkittävästi liikkuvia palveluja sekä digitaalisia palveluita. Samalla palveluverkkoa tiivistetään, jotta voidaan turvata toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävä palvelujen kokonaisuus maakuntatasoisena.. Liikkuvilla palveluilla tuodaan palveluita lähelle asukkaita varsinkin haja-asutusseuduilla. Digitaalisten palveluiden käyttö laajenee.

Laajempien muutosten skenaariossa digitaalisten palveluiden osalta vuodelle 2035 tavoitteeksi asetettiin vastaanottopalveluissa, että jopa noin 60 % käynneistä hoituu digitaalisesti ja työikäisten sosiaalipalveluissa noin 40 %. Vastaanottopalveluiden osalta saadaan digipalvelujen käytöstä kokemuksia vuonna 2024 käynnistyvän Digiklinikan myötä. tavoitteita voidaan tarvittaessa myöhemmin tarkistaa.

Vastaanottopalveluiden sekä työikäisten sosiaalipalveluiden tulevaisuuden palveluverkon osalta esitetään, että vastaanottopalveluissa on käytössä 21 toimipistettä ja työikäisten sosiaalipalveluissa 13 toimipistettä. Työikäisten sosiaalipalvelut sijoittuisivat samoihin toimipisteisiin vastaanottopalveluiden kanssa yhtä toimipistettä lukuun ottamatta. Täten turvataan moniammatillinen yhteistyö ja helpotetaan asiakkaan arjen sujuvuutta, kun palvelut saa samasta paikasta. Lisäksi näiden ns. sote-asemien aukioloaikoja laajennetaan, mikä osaltaan parantaa palveluun pääsyä.

Liikkuvilla palveluilla täydennetään palveluita erityisesti haja-asutusseudulla, jossa julkinen liikenne on heikkoa. Muutoksia esitetään toteutettavaksi pitkällä aikavälillä ja hallitusti ottaen huomioon toimitilojen lisärakentamis- ja perusparannustarpeet.

Skenaarioiden mukaisista muutoksista on tehty vaikutusten arviointi, jossa on nostettu esiin vaikutuksia mm. asiakkaisiin, asukkaisiin, henkilöstöön, sidosryhmiin, ympäristöön ja maaseutuun. Lisäksi on arvioitu vaikutuksia talouteen.

Palveluiden verkosto, vastaanottopalvelut ja työikäisten sosiaalipalveluiden suunnitelma, laaja materiaali, palveluiden verkoston suunnitelma sekä tekniset korjaukset ovat liitteenä. Lisäksi liitteenä vaikuttamistoimielimien kommenttien valmistelun tueksi laaditut ohjaavat kysymykset.

Ehdotus

Vanhusneuvosto

- merkitsee vastaanottopalvelujen ja työikäisten sosiaalipalvelujen selvityksen tiedoksi
- antaa kommentit aluehallitukselle.

Kokouskäsittely

Merkittiin, että avopalvelujen palvelulinjajohtaja Eeva Torppa-Saarinen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana.

Päätös

Vanhusneuvosto

- merkitsi Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastonselvityksen nykytilan kuvauksen, alustavat selvitykset ja vaikutusten arvioinnin tiedoksi
- hyväksyi vanhusneuvoston kommentit aluehallitukselle. Vanhusneuvoston kommentit Pirkanmaan hyvinvointialueen vastaanottopalveluiden sekä työikäisten sosiaalipalveluiden palveluverkkoselvitykseen otettiin pöytäkirjan liitteeksi.

Aluehallitus, § 172, 26.06.2023

Aluehallitus, § 207, 21.08.2023

Vanhusneuvosto, § 77, 28.08.2023

§ 77

Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvitys

14509/2023

Aluehallitus, 26.06.2023, § 172

Valmistelijat / lisätiedot:

Juha Kinnunen, SAIRAALAPALVELUJEN PALV.LINJOH, juha.kinnunen@pirha.fi

Liitteet

- 1 Pirha vuodeosastanalyysi - Tulosten tiivistelmä 2 prosentin tehokkuustavoitteella
- 2 Pirha vuodeosastanalyysi - Loppuraportti

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian toimeenpano-ohjelman kärjen ” yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut ” alatavoitteen ”eheä ja monikanavainen palveluiden verkosto” alla on toteutettu hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan analyysi kevään 2023 aikana.

Selvityksen tavoitteet ja toteuttamistapa

Selvityksen tavoitteena oli tuottaa faktapohja ja skenaariot kahta tarkoitusta varten:

- Päivittää Kaupin kampuksen uudistamisohjelman suunnittelun pohjana olleet sairaansijatarpeen oletukset hyvinvointialueen kontekstissa.
- Tuottaa pohjatiedot sairaansijojen käytöstä ja kehitysskenaariot tarpeiden muutoksista 2035 saakka sekä erikoissairaanhoidon perusterveydenhuollon sairaansijoista koko Pirkanmaan hyvinvointialueen alueella.

Selvitys toteutettiin konsulttiyhtiö Delfoi Oy:n avustuksella tuottamalla datapoimintana perustiedot kaikista Taysin ja Pirkanmaan kuntien vuodeosastoilla hoidetuista potilaista 12/2021 – 12/2022 väliseltä ajalta kattaen myös Sydänsairaalan ja Coxan potilaat. Aineistosta voidaan nähdä potilasvirrat toimintayksiköiden välillä. Lisäksi hyödynnettiin avoimen datan tilastotietoja (mm. THL, tilastokeskuksen ja väylävirasto).

Työskentelyä ohjaamaan ja käyttäjien asiantuntijuuden varmistamiseen muodostettiin sekä erikoissairaanhoidon osiota että perusterveydenhuollon osiota varten laajan edustuksen työryhmät puheenjohtajanaan sairaalapalvelulinjan johtaja Juha Kinnunen.

Tarveanalyysin kysymyksenasettelusta, käytetystä tietoperustasta, menetelmistä, tuloksista ja johtopäätöksistä on laadittu liitteenä olevat vuodeosastanalyysin loppuraportti ja tiivistelmä keskeisistä havainnoista.

Kokonaiskuvan ymmärtämiseksi raporttiin tuotettiin vuodeosastohoidon historiallinen kehityskulku vuodesta 1996 alkaen (kehitys Pirkanmaalla suhteessa valtakunnalliseen kehitykseen). Keskeisenä havaintona on, että sekä erikoissairaanhoidon että perusterveydenhuollon sairaansijojen määrä on lineaarisesti vähentynyt Pirkanmaan hyvinvointialueella lähes puoleen vuoteen 1996 verrattuna. Kehitys noudattelee valtakunnallisia keskiarvoja. Sairaansijojen vähenemä ei selity avopalveluiden

kehittymisellä, vaan ikäihmisten, vammaisten ja psykiatrinen asumispalvelujen lisäämisellä.

Havainnot ja johtopäätökset erikoissairaanhoidon osalta

Hyvinvointialueen aloittaessa 1.1.2023 erikoissairaanhoidossa fyysisiä sairaansijoja oli 976 paikkaa, joista 904 oli tosiasiaa käytössä, johtuen muun muassa hoitohenkilöstön vajeesta seuranneista suluista. Vuoteen 2035 ulottuvat skenaariot osoittavat, että pelkkä väestöennusteen mukainen sairaansijojen määrän kasvu olisi noin 22 prosenttia. Kasvun perusura tarkoittaisi erikoissairaanhoidon vuodeosastojen määrän lisäämistä yhteensä yli 200 sairaansijaa. Työryhmä esittää kuitenkin laaja-alaisia toiminnallisia ja alueellisia muutoksia sekä työnjaon uudistamista erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välille. Tavoiteltava skenaario erikoissairaanhoidon osalta on, että sairaansijoja tulee vaihteittain ja ohjelmallisesti vähentää 12% (123 paikkaa), päätyen kokonaismäärään 882. Lisäksi lasten taudeilla ja psykiatrialla on yhteensä 354 paikkaa, mutta ne eivät ole tässä laskelmassa mukana, koska kyseisiä toimintoja koskevat sairaansijaratkaisut ovat tuoreeltaan toteutettuja.

Raskain ja vaativin erikoissairaanhoidon on tarkoituksenmukaista keskittää Kaupin kampukselle. Hatanpään ja Valkeakosken kampuksilla ja rajatumminkin Sastamalan kampuksella on perusteltua ja välttämätöntä jatkaa päivä- ja lyhytjälkihoitoista kirurgista toimintaa sekä muiden erikoisalojen toimintoja (mm. dialyysihoito). Samalla ylläpidetään tila-, laite ja osaamiskapasiteettia valmiuden turvaamiseksi.

Sen sijaan kyseisten kampusten vuodeosastojen käyttö on tarkoituksenmukaista painottaa perustason geriatriseen kuntoutuksen ja palliatiivisen hoidon kasvaviin tarpeisiin. Vuodeosastotoiminnassa (ja avopalveluissa) on arvioitava uudelleen mikä on erikoissairaanhoidon ja mikä yleislääkäri/geriatriajohtoista perusterveydenhuoltoa. Tällä hetkellä kyseisillä kampuksilla on osin epätarkoituksenmukaisia rakenteita ja käytäntöjä.

Havainnot ja johtopäätökset perusterveydenhoidon osalta

Perusterveydenhuollossa sairaansijoja oli hyvinvointialueen aloittaessa 1.1.2023 (akuutti, kuntoutus, geriatria ja palliatiivinen) 870 paikkaa. Väestön kasvusta, ikääntymisestä ja erikoissairaanhoidon sekä perusterveydenhuollon työnjaon muutoksista johtuen paine paikkamäärien lisäämiseen olisi ilman tehostamistoimia jopa 510 sairaansijaa vuoteen 2035 mennessä. Työryhmä pitää näin suurta kasvua epärealistisena sekä taloudellisista että henkilöstön rekrytointiin liittyvistä syistä. Valmistelussa on lähdetty siitä, että merkittävillä ja systemaattisilla toiminnallisilla muutoksilla väestön määrän ja ikääntymisen kasvusta muodostuvaa painetta voidaan hallita ja lisätarve painaa olennaisesti alemmaksi.

Lyhyellä aikavälillä ja siirtymävaiheen aikana on välttämätöntä saavuttaa joka vuosi 1-2 prosentin tuottavuuskehitys ja siten myös vuodeosastojen paikkojen tarpeen vähenemä koskien sairaansijakapasiteettia kokonaisuudessaan. Olennaista on toimintakulttuurin muutos, jossa ensisijaisesti pyritään potilas/asiakas kotiuttamaan, jos se on terveyden ja toimintakyvyn kannalta mahdollista. Työryhmän havaintoja on, että nykyinen käytäntö voi mahdollistaa tilanteen, jossa potilas lähetetään erikoissairaanhoidosta jatkohoitoon perusterveydenhuoltoon ja edelleen

perusterveydenhuollosta asumispalveluihin. Hoitopaikan siirrot ja vapautuvan paikan odottaminen muodostavat riskin kuntoutuksen toteutumiselle ja asiakkaan/potilaan kotiutumiselle toimintakykyisenä arkielämään.

Toimintakulttuurin tulee entistä paremmin tukea potilaan/asiakkaan kuntoutumista ja kotiutumista vuodeosastohoidon kaikissa muodoissa, jotta vapautuvan paikan odottaminen ei laske potilaan/asiakkaan toimintakykyä ja palaamista arkielämään. Esimerkiksi erikoissairaanhoidon elektiivisten tutkimus- ja hoitotoimenpiteiden jälkeen potilaista on mahdollista kotiuttaa yli 80 prosenttia seuraavaan puoleen päivään mennessä. Päiväkirurgista ja heräämöstä kotiin (ns.herko) toimintaa ollaan tavoitteellisesti lisäämässä. Vastaavaa kotiutuksen ja jatkohoidon uudelleen arviointia tarvitaan lähisairaaloiden vuodeosastojen ja asumispalvelujen välillä.

Perusterveydenhuollon vuodeosastojen toimipisteitä on tällä hetkellä hyvinvointialueella 16. Sairaansijojen määriä on valmistelussa tarkasteltu koko alueen väestökehityksen pohjalta. Laskennalliset skenaariot antavat perusteet siihen kuinka paljon lähisairaaloiden perusterveydenhuollon sairaansijoja tarvitaan. Sijainteja koskevan päätöksenteon tueksi toimipisteiden skenaariomäärittelyssä käytettiin 10-15 minuutin ja yli 30 minuutin (henkilöautolla) saavutettavuuskriteerejä. Laskelma tehtiin sekä koko väestön että yli 65-vuotiaiden osalta erikseen.

Laskelmien pohjalta työryhmä päätyi siihen, että perusterveydenhuollon toimipisteverkko olisi tarkoituksenmukaisinta muodostaa 8-9 toimipisteen varaan. Näin olisi mahdollista muodostaa riittävän kokoisia ja nykyistä kustannustehokkaampia yksiköitä, jotka eivät ole henkilöstöpulan pahentuessa niin haavoittuvia kuin osa nykyisistä pienemmistä yksiköistä.

Perusterveydenhuollon vuodeosastotoimipisteiden sijaintia koskevassa valinnassa on huomioitava laajasti kokonaisharkinta, jossa henkilöstön ja muiden palvelujen (esimerkiksi tukipalvelut, kiirevastaanotot, ikäihmisten asumispalvelut, päivystys, liikenneyhteydet) saatavuus, rakennuskanta ja kiinteistöjen nykytila on suhteutettava palveluverkkosuunnitelman osana. Työryhmä pitää monialaisia lähipalveluja ideaalisimpana ratkaisuna. Geriatriksen kuntoutuksen ja palliatiivisen hoidon erityistarpeet on verkostomalleissa erikseen huomioitava.

Loppuraportti muodostaa keskeisen faktapohjan erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon sairaansijojen määrästä ja kehityksestä. Laskentamalli tuottaa perustelut sekä Kaupin kampuksen uudistamisohjelman 496 sairaansijalle, että lähisairaaloiden sairaansijamäärälle.

Liitteenä Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastoanalyysin loppuraportti ja vuodeosastoanalyysin tulosten tiivistelmä 2 prosentin tehokkuustavoitteella.

Ehdotus

Esittelijä: Marina Erhola

Aluehallitus päättää

- hyväksyä loppuraportin jatkovalmistelun pohjaksi koskien sekä Kaupin kampuksen uudistamisohjelmaa että vuodeosastoreformia,

-
- asettaa tuottavuustavoitteeksi 2 prosenttia, joka on linjassa strategian tuottavuustavoitteen kanssa,
 - että jatkovalmistelun tulokset tuodaan syksyllä 2023 aluehallituksen päätettäväksi palveluiden verkoston hyväksymisen yhteydessä.

Kokouskäsittely

Kuultiin asiantuntijana sairaalapalveluiden palvelulinjajohtaja Juha Kinnusta, joka poistui kokouksesta asian käsittelyn jälkeen.

Esittelijä täydensi toisen päätöspöytäkirjan kuulumaan seuraavasti: "asettaa vuosittaiseksi tuottavuustavoitteeksi 2 prosenttia, joka on linjassa strategian tuottavuustavoitteen kanssa."

Kokouksessa pidettiin tauko § 172 käsittelyn jälkeen klo 11.15-11.20.

Päätös

Aluehallitus päätti

- hyväksyä loppuraportin jatkovalmistelun pohjaksi koskien sekä Kaupin kampuksen uudistamisohjelmaa että vuodeosastoreformia,
- asettaa vuosittaiseksi tuottavuustavoitteeksi 2 prosenttia, joka on linjassa strategian tuottavuustavoitteen kanssa,
- että jatkovalmistelun tulokset tuodaan syksyllä 2023 aluehallituksen päätettäväksi palveluiden verkoston hyväksymisen yhteydessä.

Aluehallitus, 21.08.2023, § 207

Valmistelijat / lisätiedot:

Juha Kinnunen, SAIRAALAPALVELUJEN PALV.LINJOH, juha.kinnunen@pirha.fi

Liitteet

- 1 Palveluiden verkoston suunnitelma, vaikutusten arviointi tiivistelmä
- 2 Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvitys

Aluehallituksen 26.6.2023 tekemän päätöksen mukaisesti jatkovalmistelu on organisoitu ja viety yksityiskohtaisemmalle tasolle. Valmistelussa on huomioitu myös aluevaltuuston 14.8.2023 hyväksymät palveluverkon uudistamisen periaatelinjaukset.

Valmistelun ydinryhmän puheenjohtajaksi valittiin Sisätaudit, keuhko-, iho- ja allergiasairaudet -toimialueen toimialuejohtaja Hannu Päivä. Lähisairaaloiden osalta alatyöryhmän puheenjohtaja on Lähisairaalat -toimialueen toimialuejohtaja Sanna Mäki. Työryhmissä on laaja eri vastuualueiden ja myös henkilöstön edustus.

Aluehallituksen päätöksen mukainen kahden prosentin vuosittainen tuottavuustavoite on otettu jatkosuunnittelun pohjaksi. Tavoite on haastava ja tarkoittaa sitä, että vain ns. laajan uudistuksen skenaarion mukaisin toimin se on saavutettavissa.

Valmistelu on synkronoitu tarkoituksenmukaisessa laajuudessa koko palveluverkon valmisteluun ja erityisesti muiden palvelulinjojen suunnitelmiin. Avopalvelujen

valmistelussa oleva sotekeskusten verkko kiirevastaanottoineen ja ikäihmisten ja vammaispalvelujen palvelut ovat keskeisimpiä. Mielenterveys ja päihdepalvelujen selvitystyö on käynnissä ja sitä kokonaisuutta tarkastellaan vuodeosastotoiminnan osalta (mm. uusien tilojen käyttöönotto Kaupin kampuksella) omana kysymyksenään. Esityksessä on huomioitu päivystyspalvelu- ja hoivapalvelu- ja kiirevastaanotto- ja kiirevastaanottopisteistä, jotka toimivat myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Vuodeosastojen palveluverkkosuunnitelmalla on kiinteä yhteys myös päivystyspalvelu- ja hoivapalvelu- ja kiirevastaanotto- ja kiirevastaanottopisteisiin, kuten kotisairaaloiminnan laajentamiseen koko Pirkan alueelle ja palliativisen hoidon uudistamiseen. Potilaiden jatkohoitoa koskevien järjestelyjen uudistaminen on myös käynnistynyt sekä kampussairaaloiminnan ja lähisairaaloiminnan työnjakoon liittyvät ratkaisut.

Oheisessa liiteaineistossa on kuvattu perusteluineen toimenpiteet, joita virkamiesvalmistelun pohjalta esitetään toteutettavaksi. Toimenpide-ehdotuksilla haetaan uudistettua vuodeosastohoidon palvelukokonaisuutta, joka on toiminnallisesti, henkilöstövoimavarojen saatavuuden ja pysyvyyden että taloudellisesti tasapainoisin. Vaikutusten arviointi (liite) on tehty laajempaan huomioiden myös eri sidosryhmien ja aluekehitykselliset tekijät.

Aikataulullisesti esitettujen muutosten toimeenpano on ryhmitelty vuoden 2024 aikana toteutettaviin, 2025-2026 aikavälillä toteutettaviin sekä 2030 tai sen jälkeen realisoitaviin suunnitelmiin.

Merkittävin tuottavuuskehitys ja potilaiden laadukas hoito voidaan saavuttaa toiminnallisilla ja sisällöllisillä muutoksilla. Esitysaineistossa on kuvattu niitä laajasti sekä erikoissairaanhoidon sisällä, erikoissairaanhoidon ja lähisairaaloiminnan välillä sekä lähisairaaloiminnan sisäisinä muutoksina. Muutokset koskevat sekä potilaiden hoitoon välittömästi liittyviä tekijöitä, että tukipalvelujen, tilojen, laitteiden ja välineiden käyttöä ja logistiikkaa.

Palvelujen saavutettavuuden ja saatavuuden osalta merkittävä kansalaisten kannalta on luonnollisesti lähisairaaloiminnan toimipisteverkkoa koskevat muutokset. Esityksessä lähdetään kymmenen toimipisteen ratkaisusta.

Taloudellisten vaikutusten arviointi perustuu siihen faktaperustaan, että ilman palveluverkon ja toimintamallin uudistamista joutuisimme väestökehityksen ja ikääntymisen aiheuttaman palvelukysynnän kasvun vuoksi lisäämään vuodeosastopalvelujen määrää useilla sadoilla paikoilla sekä erikoissairaanhoidossa että lähisairaaloissa. Kahden prosentin tuottavuuden lisäyksen kautta jokseenkin nykyinen vuodeosastokapasiteetti tulee riittämään ja se on sekä talouden että henkilöstövoimavarojen riittävyyden kannalta kestävällä pohjalla.

Esityksessä vuodeosastojen toimipisteiden määrän asteittaista supistamista.

Vuodesta 2030 eteenpäin toimipisteet esitetään olevaksi seuraavilla paikkakunnilla:

Tampere, Sastamala, Valkeakoski, Hämeenkyrö, Kangasala, Lempäälä, Nokia, Parkano, Virrat, Ylöjärvi

Palveluiden verkoston suunnitelma, vaikutusten arviointi tiivistelmä sekä Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvitys ovat liitteenä.

Ehdotus

Esittelijä: Marina Erhola

Aluehallitus päättää

- merkitä vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvityksen tiedoksi,
- lähettää selvityksen laajalle kuulemiskierrokselle asukastilaisuuksiin, YT -elimelle, vaikuttamistoimielimille, valiokunnille ja aluehallituksen jaostoille,
- edellyttää, että selvitys ja siihen tehdyt täydennysehdotukset tuodaan aluehallituksen hyväksyttäväksi syyskuussa 2023. Lisäksi laaditaan erillinen kooste kuulemiskierroksen kommentteista.

Kokouskäsittely

Kokouksessa käytiin läpi päätöksentekoon liittyvät esteellisyydet, yhteisöjääviydet ja yleisjääviydet. Hallintolain 28.1 § 5 kohdan mukaan henkilö on esteellinen, jos hän on hallituksen, hallitoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä sellaisessa yhteisössä, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa. Hallintolain 28.1 § 7 kohdan mukaan henkilö on esteellinen, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa vaarantuu muusta erityisestä syystä. Hyvinvointialueella noudatetaan esteellisyysperusteiden arvioinnissa varovaisuusperiaatetta. Käsittelyn kohteena olevien suunnitelmien voidaan katsoa koskeva kuntien erityisiä etuja tai haittoja. Esteellisiä ovat Pirkanmaan kunnan- ja kaupunginhallitusten jäsenet. Esteellisuuden arvioinnissa ei ole merkitystä sillä, onko henkilö ollut päättämässä asiasta toisessa roolissa, vaan ratkaisevaa on kaksoisroolin olemassaolo. Esteellisuuden arvioinnissa on hyödynnetty Kuntaliiton ohjeistuksia sekä Hyvil Oy:n 19.5.2023 laatimaa (6/2023) lausuntoa.

Aluehallitus totesi Pekka Järvisen ja Arja Laitisen esteellisiksi §:n 206 ja 207 käsittelyissä edellä mainituin perustein. Hyväksyttiin yksimielisesti §:n 206 käsittelyn kohdalla.

Varajäsenet Atanas Aleksovski, Ulla Kampman, Perttu Jussila, Hanna Holma ja Jori-Pekka Träskbäck olivat läsnä kokouksessa §:ien 206 ja 207 käsittelyiden ajan, Pekka Järvisen, Arja Laitisen, Olga Haapa-ahon, Katariina Pylsyn ja Marko Jarvan ollessa esteellisiä.

Kuultiin asiantuntijana sairaalapalveluiden palvelulinjajohtaja Juha Kinnusta, joka poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Hanna Holma teki muutosesityksen:

Aluehallitus päättää

- merkitä vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvityksen tiedoksi,
- lähettää selvityksen laajalle kuulemiskierrokselle asukastilaisuuksiin, YT-elimelle, vaikuttamistoimielimille, valiokunnille ja aluehallituksen jaostoille sekä sote-järjestöille ja Pirkanmaan kunnille

- edellyttää, että selvitys ja siihen tehdyt täydennysehdotukset tuodaan aluehallituksen hyväksyttäväksi syyskuussa 2023 ennen päätöksentekoa. Lisäksi laaditaan erillinen kooste kuulemiskierroksen kommentteista.

Milka Hanhela kannatti esitystä. Puheenjohtaja totesi, että ehdotusta oli kannatettu, joten siitä on äänestettävä ja teki seuraavan äänestysesityksen: pohjaesitys JAA ja Holman muutosesitys EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 8 JAA- ääntä ja 4 EI- ääntä. Puheenjohtaja totesi pohjaehdotuksen tulleen hyväksytyksi äänin 8 - 4.

Merkittiin, että Johanna Loukaskorpi ja Aleksi Jäntti poistuivat kokouksesta pykälän käsittelyn jälkeen.

Merkittiin, että varajäsenet Atanas Aleksovski, Ulla Kampman, Perttu Jussila, Hanna Holma ja Jori-Pekka Träskbäck poistuivat kokouksesta pykälän käsittelyn jälkeen.

Kokouksessa pidettiin tauko klo 11.28-11.35 § 207 käsittelyn jälkeen.

Äänestykset

Pohjaesitys JAA, Holman muutosesitys EI

Jaa

Hanna Laine
Leena Kostiainen
Ulla Kampman
Jori-Pekka Träskbäck
Kari-Matti Hiltunen
Sari Tanus
Jari Andersson
Atanas Aleksovski

Ei

Perttu Jussila
Milka Hanhela
Jouni Sirén
Hanna Holma

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esteellisyys

Erja Pelkonen, Marko Jarva, Lassi Kaleva, Olga Haapa-aho ja Katariina Pylsy ilmoittivat olevansa esteellisiä asian käsittelyssä (HL 28 § 1 mom 5 kohta, HL 28 § 1 mom 7 kohta) ja poistuivat kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Aluehallitus totesi Pekka Järvisen ja Arja Laitisen esteellisiksi asian käsittelyssä (HL 28 § 1 mom 5 kohta, HL 28 § 1 mom 7 kohta) ja he poistuivat kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Esteellisyydet todettiin.

Vanhusneuvosto, 28.08.2023, § 77

Valmistelijat / lisätiedot:

Juha Kinnunen, SAIRAALAPALVELUJEN PALV.LINJOH, juha.kinnunen@pirha.fi

Arto Ranta, STRATEGIAJOHTAJA, arto.ranta@pirha.fi

Liitteet

- 1 Palveluiden verkoston suunnitelma, vaikutusten arviointi tiivistelmä
- 2 Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvitys
- 3 Kuulemisen ja osallistamisen suunnitelma, kysymykset vaikuttamistoimielimille

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian toimeenpano-ohjelman kärjen ” yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut ” alatavoitteen ”eheä ja monikanavainen palveluiden verkosto” alla on toteutettu hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan analyysi kevään 2023 aikana.

Selvityksen tavoitteet ja toteuttamistapa

Selvityksen tavoitteena oli tuottaa faktapohja ja skenaariot kahta tarkoitusta varten: Päivittää Kaupin kampuksen uudistamisohjelman suunnittelun pohjana olleet sairaansijatarpeen oletukset hyvinvointialueen kontekstissa. Tuottaa pohjatiedot sairaansijojen käytöstä ja kehitysskenaariot tarpeiden muutoksista 2035 saakka sekä erikoissairaanhoidon perusterveydenhuollon sairaansijoista koko Pirkanmaan hyvinvointialueen alueella.

Työskentelyä ohjaamaan ja käyttäjien asiantuntijuuden varmistamiseen muodostettiin sekä erikoissairaanhoidon osiota että perusterveydenhuollon osiota varten laajan edustuksen työryhmät puheenjohtajanaan sairaalapalvelulinjan johtaja Juha Kinnunen.

Keskeisenä havaintona on, että sekä erikoissairaanhoidon että perusterveydenhuollon sairaansijojen määrä on lineaarisesti vähentynyt Pirkanmaan hyvinvointialueella lähes puoleen vuoteen 1996 verrattuna. Kehitys noudattelee valtakunnallisia keskiarvoja. Sairaansijojen vähenemä ei selity avopalveluiden kehittymisellä, vaan ikäihmisten, vammaisten ja psykiatristen asumispalvelujen lisäämisellä.

Havainnot ja johtopäätökset erikoissairaanhoidon osalta Hyvinvointialueen aloittaessa 1.1.2023 erikoissairaanhoidossa fyysisiä sairaansijoja oli 976 paikkaa, joista 904 oli tosiasiaa käytössä, johtuen muun muassa hoitohenkilöstön vajeesta seuranneista suluista. Vuoteen 2035 ulottuvat skenaariot osoittavat, että pelkkä väestöennusteen mukainen sairaansijojen määrän kasvu olisi noin 22 prosenttia. Kasvun perusura tarkoittaisi erikoissairaanhoidon vuodeosastojen määrän lisäämistä yhteensä yli 200 sairaansijaa. Työryhmä esittää kuitenkin laaja- alaisia toiminnallisia ja alueellisia muutoksia sekä työnjaon uudistamista erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välille. Tavoiteltava skenaario erikoissairaanhoidon osalta on, että sairaansijoja tulee vaihteittain ja ohjelmallisesti vähentää 12% (123 paikkaa), päättyen kokonaismäärään 882. Lisäksi lasten taudeilla ja psykiatrialla on yhteensä 354 paikkaa, mutta ne eivät ole tässä laskelmassa mukana, koska kyseisiä toimintoja koskevat sairaansijaratkaisut ovat tuoreeltaan toteutettuja. Raskain ja vaativin erikoissairaanhoido on tarkoituksenmukaista keskittää Kaupin kampukselle. Hatanpään ja Valkeakosken kampuksilla ja rajatumminkin Sastamalan kampuksella on perusteltua ja välttämätöntä jatkaa päivä- ja lyhytjälkihoitoista kirurgista toimintaa sekä muiden erikoisalojen toimintoja (mm. dialyysihoito). Sen sijaan kyseisten kampusten vuodeosastojen käyttö on tarkoituksenmukaista painottaa perustason geriatriseen kuntoutuksen ja palliatiivisen hoidon kasvaviin tarpeisiin.

Havainnot ja johtopäätökset perusterveydenhoidon osalta Perusterveydenhuollossa sairaansijoja oli hyvinvointialueen aloittaessa 1.1.2023 (akuutti, kuntoutus, geriatria ja palliatiivinen) 870 paikkaa. Väestön kasvusta, ikääntymisestä ja erikoissairaanhoidon sekä perusterveydenhuollon työnjaon muutoksista johtuen paine paikkamäärien lisäämiseen olisi ilman tehostamistoimia jopa 510 sairaansijaa vuoteen 2035 mennessä. Työryhmä pitää näin suurta kasvua epärealistisena sekä taloudellisista että henkilöstön rekrytointiin liittyvistä syistä. Valmistelussa on lähdetty siitä, että merkittävillä ja systemaattisilla toiminnallisilla muutoksilla väestön määrän ja ikääntymisen kasvusta muodostuvaa painetta voidaan hallita ja lisätarve painaa olennaisesti alemmaksi. Lyhyellä aikavälillä ja siirtymävaiheen aikana on välttämätöntä saavuttaa joka vuosi 1-2 prosentin tuottavuuskehitys.

Perusterveydenhuollon vuodeosastojen toimipisteitä on tällä hetkellä hyvinvointialueella 16. Sairaansijojen määriä on valmistelussa tarkasteltu koko alueen väestökehityksen pohjalta. Sijainteja koskevan päätöksenteon tueksi toimipisteiden skenaariomäärittelyssä käytettiin 10-15 minuutin ja yli 30 minuutin (henkilöautolla) saavutettavuuskriteerejä. Laskelma tehtiin sekä koko väestön että yli 65-vuotiaiden osalta erikseen.

Aluehallituksen 26.6.2023 tekemän päätöksen mukaisesti jatkovalmistelu on organisoitu ja viety yksityiskohtaisemmalle tasolle. Valmistelussa on huomioitu myös aluevaltuuston 14.8.2023 hyväksymät palveluverkon uudistamisen periaatelinjaukset.

Aluehallituksen päätöksen mukainen kahden prosentin vuosittainen tuottavuustavoite on otettu jatkosuunnittelun pohjaksi. Tavoite on haastava ja tarkoittaa sitä, että vain ns. laajan uudistuksen skenaarion mukaisin toimin se on saavutettavissa.

Valmistelu on synkronoitu tarkoituksenmukaisessa laajuudessa koko palveluverkon valmisteluun ja erityisesti muiden palvelulinjojen suunnitelmiin. Avopalvelujen valmistelussa oleva sotekeskusten verkko kiirevastaanottoineen ja ikäihmisten ja vammaispalvelujen palvelut ovat keskeisimpiä. Mielenterveys ja päihdepalvelujen selvitystyö on käynnissä ja sitä kokonaisuutta tarkastellaan vuodeosastotoiminnan osalta (mm. uusien tilojen käyttöönotto Kaupin kampuksella) omana kysymyksenään. Esityksessä on huomioitu päivystyspalveluuden ehdotus viidestä kiirevastaanottopisteestä, jotka toimivat myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Vuodeosastojen palveluverkkosuunnitelmalla on kiinteä yhteys myös päivystyspalveluuden keskeisiin toimenpiteisiin, kuten kotisairaaloiminnan laajentamiseen koko Pirkan alueelle ja palliatiivisen hoidon uudistamiseen. Potilaiden jatkohoitoa koskevien järjestelyjen uudistaminen on myös käynnistynyt sekä kampussairaaloiden ja lähisairaaloiden työnjakoon liittyvät ratkaisut.

Aikataulullisesti esitettyjen muutosten toimeenpano on ryhmitelty vuoden 2024 aikana toteutettaviin, 2025-2026 aikavälillä toteutettaviin sekä 2030 tai sen jälkeen realisoituviin suunnitelmiin.

Merkittävin tuottavuuskehitys ja potilaiden laadukas hoito voidaan saavuttaa toiminnallisilla ja sisällöllisillä muutoksilla. Palvelujen saavutettavuuden ja saatavuuden osalta merkittävä kansalaisten kannalta on luonnollisesti lähisairaaloiden toimipisteverkkoa koskevat muutokset. Esityksessä lähdetään kymmenen toimipisteen ratkaisusta.

Taloudellisten vaikutusten arviointi perustuu siihen faktaperustaan, että ilman palveluverkon ja toimintamallin uudistamista joutuisimme väestökehityksen ja ikääntymisen aiheuttaman palvelukysynnän kasvun vuoksi lisäämään vuodeosastopalvelujen määrää useilla sadoilla paikoilla sekä erikoissairaanhoidossa että lähisairaaloissa. Kahden prosentin tuottavuuden lisäyksen kautta jokseenkin nykyinen vuodeosastokapasiteetti tulee riittämään ja se on sekä talouden että henkilöstövoimavarojen riittävyyden kannalta kestävällä pohjalla.

Esityksessä vuodeosastojen toimipisteiden määrän asteittaista supistamista.

Vuodesta 2030 eteenpäin toimipisteet esitetään olevaksi seuraavilla paikkakunnilla:

Tampere, Sastamala, Valkeakoski, Hämeenkyrö, Kangasala, Lempäälä, Nokia, Parkano, Virrat, Ylöjärvi.

Palveluiden verkoston suunnitelma, vaikutusten arviointi tiivistelmä sekä Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvitys ovat liitteenä. Lisäksi liitteenä vaikuttamistoimielimien kommenttien valmistelun tueksi laaditut ohjaavat kysymykset.

Ehdotus

Vanhusneuvosto

- merkitsee Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastonselvityksen nykytilan kuvauksen, alustavat selvitykset ja vaikutusten arvioinnin tiedoksi
- antaa kommentit aluehallitukselle.

Kokouskäsittely

Merkittiin, että sairaalapalvelujen palvelulinjajohtaja Juha Kinnunen sekä jäsen Ritva Viitaniemi poistuivat kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana.

Päätös

Vanhusneuvosto

- merkitsi Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastonselvityksen nykytilan kuvauksen, alustavat selvitykset ja vaikutusten arvioinnin tiedoksi
- hyväksyi vanhusneuvoston kommentit aluehallitukselle. Vanhusneuvoston kommentit Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvitykseen otettiin pöytäkirjan liitteeksi.

§ 78

Tiedoksi merkittävät asiat

Ehdotus

Vanhusneuvosto päättää merkitä tiedoksi

- Ikaalisten vanhusneuvoston sähköpostin sotekeskuksen ja terveyskeskussairaalan säilyttämiseksi.

Päätös

Vanhusneuvosto päätti merkitä tiedoksi

- Ikaalisten vanhusneuvoston sähköpostin sotekeskuksen ja terveyskeskussairaalan säilyttämiseksi.

Lisäksi vanhusneuvostolle on saapunut palveluiden verkostoa koskevia muita kuntakohtaisia kannanottoja. Vanhusneuvosto päätti merkitä tiedoksi ja edelleen toimitettavaksi seuraavat kuntakohtaiset kannanotot:

- Ikaalinen
- Kuhmoinen
- Ruovesi
- Nokia
- Mänttä-Vilppula, 3 kpl

§ 79

Muut asiat

Muut esille tulevat asiat.

Ehdotus

Merkitään tiedoksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi seuraava kokous 18.9.2023 klo 14. Kokouspaikka on Tays, Palvelukeskus, 0.krs.

§ 80

Kokouksen päättäminen

Ehdotus

Puheenjohtaja päättää kokouksen.

Päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.29.

Muutoksenhakukielto

§73, §74, §75, §76, §77, §78, §79, §80

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (Laki hyvinvointialueesta 141 §).